

7.1. Питання громадянської освіти, які можна інтегрувати в курс історії України / інтегрований курс історії

**«Громадянська освіта. 6 клас»
Розділ І. Економічна та культурна сфера**

(автори: *О. Бурлака, О. Желіба*)

Очікувані результати навчання	Зміст навчально-пізнавальної діяльності	Види навчальної діяльності
Вступ		
Базові знання <i>Середовище існування людини, природне середовище, соціальне середовище, потреби людини.</i> Уміння <ul style="list-style-type: none">наводить приклади впливу діяльності людини на навколишнє середовище в часі і просторі, взаємодії людини та природи [6 ГІО 2.2.2-1]	Людина та середовище її існування. Природне та суспільне середовище існування людини. Потреби людини як рушійна сила її діяльності.	Навчально-пізнавальна, дослідницька, пошукова, творча, проєктна, моделювання, інтерактивна, дискусійна. <u>Орієнтовні приклади</u>

Очікувані результати навчання	Зміст навчально-пізнавальної діяльності	Види навчальної діяльності
<ul style="list-style-type: none"> • пояснює, як погляди та потреби людей сьогодні і в минулому пов'язані з подіями їх життя, станом суспільства [6 ГІО 1.3.2-2] • виявляє чинники, що впливають на заняття людей, спосіб ведення господарства, соціальний устрій (клімат, географічне розташування, доступ до природних ресурсів) [6 ГІО 2.2.1-1]; • виявляє (з допомогою вчителя) і пояснює виклики, які стоять перед людиною, суспільством у різних природних середовищах [6 ГІО 2.2.1-2] <p>Ставлення</p> <ul style="list-style-type: none"> • пояснює, що вдалося та не вдалося досягти під час виконання роботи [6 ГІО 6.2.2-1]; • дотримується принципів академічної доброчесності в навчанні та повсякденному житті [6 ГІО 6.1.3-2]; • обґрунтовує користь обміну досвідом та взаємонавчання; пояснює значення освіти в житті людини [6 ГІО 5.1.2-1]. 	<p>Групи потреб людини.</p>	<p><u>видів навчальної діяльності:</u> робота з текстами/медіатекстами, аналіз інформаційних джерел з теми, постановка запитань/пошук відповідей на запитання до заданої теми, творчі тематичні проєкти (спільні презентації, лепбуки, рольові симуляційні ігри, графічні тематичні проєкти), розв'язування ситуаційних навчальних задач, складання списку інформаційних ресурсів на задану тему,</p>

Очікувані результати навчання	Зміст навчально-пізнавальної діяльності	Види навчальної діяльності
		написання тез, есеїв, тематичних постів до соціальних мереж тощо, дискусійні клуби.
Тема 1. Людина і світ матеріальних речей		
<p>Базові знання: <i>Суспільне виробництво, ресурси, привласнювальне господарство, відтворювальне господарство, натуральне господарство, товарне господарство, ринкова економіка, адміністративна (планова, командна) економіка, змішана економіка, торгівля, гроші, банк, соціально-майнова нерівність, економічні та соціальні права, сталий розвиток.</i></p> <p>Уміння:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● наводить приклади змін у житті суспільства, пов'язаних із різними чинниками; пояснює їх вплив на людину, конкретні соціальні групи та суспільство в цілому в минулому та сьогодні [6 ГЮ 6.3.1-5]; ● пояснює, як погляди та потреби людей сьогодні і в минулому 	<p>Суспільне виробництво і задоволення потреб людей. Матеріальне і нематеріальне виробництво. Людина і природа у процесі виробництва.</p> <p>Історичний розвиток форм господарювання. Привласнювальне і</p>	<p>Навчально-пізнавальна, дослідницька, пошукова, творча, проєктна, моделювання, інтерактивна, дискусійна</p> <p><u>Орієнтовні приклади видів навчальної діяльності:</u> робота з текстами/медіатекстами, аналіз інформаційних джерел з теми,</p>

Очікувані результати навчання	Зміст навчально-пізнавальної діяльності	Види навчальної діяльності
<p>пов'язані з подіями їх життя, станом суспільства [6 ГІО 1.3.2-2];</p> <ul style="list-style-type: none"> ● виявляє чинники, що впливають на заняття людей, спосіб ведення господарства, соціальний устрій (клімат, географічне розташування, доступ до природних ресурсів) [6 ГІО 2.2.1-1]; ● виявляє (з допомогою вчителя) і пояснює виклики, які стоять перед людиною, суспільством у різних природних середовищах [6 ГІО 2.2.1-2]; ● наводить приклади впливу діяльності людини на навколишнє середовище в часі і просторі, взаємодії людини та природи [6 ГІО 2.2.2-1]; ● добирає інформацію за заданими критеріями [6 ГІО 3.1.2-1]; ● використовує пошукові системи для отримання інформації, дізнається значення незнайомих слів [6 ГІО 3.1.2-2]; ● виокремлює основне і другорядне в тексті [6 ГІО 3.2.1-2]; ● пояснює і доцільно застосовує терміни, поняття, які вжито в запропонованих джерелах [6 ГІО 3.2.1-3]; ● формулює питання різного типу до тексту/ медіатексту, візуальних джерел [6 ГІО 3.2.1-4]; ● формулює запитання щодо достовірності інформації з різних джерел [6 ГІО 3.3.1-1]; 	<p>відтворювальне господарювання. Натуральне і товарне господарство.</p> <p>Історичні етапи розвитку економічних систем. Поняття «економічна система». Доіндустріальне (аграрне), індустріальне, постіндустріальне суспільство та їх матеріальна культура.</p> <p>Сучасні економічні системи Ринкова, адміністративна</p>	<p>постановка запитань/пошук відповідей на запитання до заданої теми, творчі тематичні проєкти (спільні презентації, лепбуки, рольові симуляційні ігри, графічні тематичні проєкти), розв'язування ситуаційних навчальних задач, складання списку інформаційних ресурсів на задану тему, написання тез, есеїв, тематичних постів до соціальних мереж тощо, дискусійні клуби.</p>

Очікувані результати навчання	Зміст навчально-пізнавальної діяльності	Види навчальної діяльності
<ul style="list-style-type: none"> ● застосовує критерії визначення достовірності інформації (з допомогою вчителя) [6 ГІО 3.3.1-2]; ● зіставляє джерела інформації щодо достовірності та повноти [6 ГІО 3.3.2-2]; ● добирає приклади, які розкривають поняття/ терміни, що використовуються в межах теми [6 ГІО 4.1.1-1]; ● використовує в поясненнях інформацію з різних джерел, зокрема тексти та відеоматеріали, усні історичні свідчення, музейні експозиції, власні спостереження [6 ГІО 4.1.1-2]; ● формулює висновок, судження на основі наведених фактів [6 ГІО 4.1.2-2]; ● визначає придатність отриманої інформації для добору аргументів за допомогою вчителя [6 ГІО 4.2.1-1]; ● послідовно викладає інформацію, будує виступ з дотриманням структури [6 ГІО 4.2.2-2]; ● пояснює, як держава забезпечує реалізацію економічних та соціальних прав людини (зокрема дитини) [6 ГІО 5.2.1-2]; ● називає порядок дій у випадку порушення економічних та соціальних прав дитини [6 ГІО 5.2.2-1]; ● пояснює вплив вчинків окремої людини на її найближче 	<p>(планова, командна), змішана економіки.</p> <p>Торгівля, гроші і банки у світі матеріальних речей. Торгівля і торговельні шляхи. Етапи розвитку грошей протягом історії. Фінансова грамотність у житті сучасної людини.</p> <p>Ресурси і технології суспільного виробництва протягом історії. Матеріали і технології. Проблема вичерпності ресурсів. Знаряддя</p>	

Очікувані результати навчання	Зміст навчально-пізнавальної діяльності	Види навчальної діяльності
<p>оточення, місцеву громаду, Україну та світ [6 ГІО 6.2.1-7];</p> <ul style="list-style-type: none"> ● обговорює те, як громадяни та уряди можуть сприяти сталому розвитку [6 ГІО 6.2.1-6]. <p>Ставлення:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● діє для збереження навколишнього середовища [6 ГІО 2.2.2-2]; ● критично осмислює ризики, пов'язані із шкодою для навколишнього середовища [6 ГІО 6.2.1-5]; ● обговорює важливість поваги прав людини всіма людьми [6 ГІО 5.2.1-3]; ● обґрунтовує необхідність захищати права людини і громадянина та дотримуватися обов'язків громадянина в соціально-економічній сфері [6 ГІО 5.2.2-2]; ● визнає відповідальність за свою поведінку, якщо вона призводить до порушення гідності інших людей чи до неможливості реалізації їх прав [6 ГІО 5.2.2-3]; ● обґрунтовує небезпеку замовчування порушення прав людини [6 ГІО 5.2.2-4]; ● наводить приклади протидії порушенням прав людини [6 ГІО 5.2.2-5]; 	<p>праці. Робоча сила. Роль науково-технічних винаходів. Екологічні аспекти господарської діяльності людини.</p> <p>Рівень життя людей та глобальні цілі сталого розвитку. Проблема соціально-економічної нерівності. Економічні та соціальні права людини. Обов'язки громадян у сфері економіки та екології. Глобальні цілі сталого розвитку (відповідно до визначених ООН у 2015 р.)</p>	

Очікувані результати навчання	Зміст навчально-пізнавальної діяльності	Види навчальної діяльності
<ul style="list-style-type: none"> ● переконує інших у перевагах поведінки, заснованої на повазі до прав людини і поваги до гідності людини [6 ГІО 6.1.1-3]; ● описує почуття, емоції та потреби, що мають інші люди [6 ГІО 6.2.2-2]; ● пояснює, що вдалося та не вдалося досягти під час виконання роботи [6 ГІО 6.2.2-1]; ● дотримується принципів академічної доброчесності в навчанні та повсякденному житті [6 ГІО 6.1.3-2]; ● обґрунтовує користь обміну досвідом та взаємонавчання; пояснює значення освіти в житті людини [6 ГІО 5.1.2-1]. 		
Тема 2. Людина і світ уявлень та ідей		
<p>Базові знання: <i>Світогляд, міфологія, релігія, атеїзм, філософія, моральні цінності, духовні цінності, церква (як релігійна організація), поліконфесійність, дискримінація, матеріальна культура, духовна культура, самоідентифікація.</i></p> <p>Уміння:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● добирає інформацію за заданими критеріями [6 ГІО 3.1.2-1]; ● використовує пошукові системи для отримання інформації, 	<p>Світогляд як форма самосвідомості людини. Складові світогляду. Розвиток уявлень про світ протягом історії людства. Багатоманіття світоглядів:</p>	<p>Навчально-пізнавальна, дослідницька, пошукова, творча, проектна, моделювання, інтерактивна, дискусійна.</p> <p><u>Орієнтовні приклади</u></p>

Очікувані результати навчання	Зміст навчально-пізнавальної діяльності	Види навчальної діяльності
<p>дізнається значення незнайомих слів [6 ГІО 3.1.2-2];</p> <ul style="list-style-type: none"> ● виокремлює основне і другорядне в тексті [6 ГІО 3.2.1-2]; ● пояснює і доцільно застосовує терміни, поняття, які вжито в запропонованих джерелах [6 ГІО 3.2.1-3]; ● формулює питання різного типу до тексту/ медіатексту, візуальних джерел [6 ГІО 3.2.1-4]; ● формулює запитання щодо достовірності інформації з різних джерел [6 ГІО 3.3.1-1]; ● застосовує критерії визначення достовірності інформації (з допомогою вчителя) [6 ГІО 3.3.1-2]; ● зіставляє джерела інформації щодо достовірності та повноти [6 ГІО 3.3.2-2]; ● добирає приклади, які розкривають поняття/ терміни, що використовуються в межах теми [6 ГІО 4.1.1-1]; ● використовує в поясненнях інформацію з різних джерел, зокрема тексти та відеоматеріали, усні історичні свідчення, музейні експозиції, власні спостереження [6 ГІО 4.1.1-2]; ● формулює висновок, судження на основі наведених фактів [6 ГІО 4.1.2-2]; ● визначає придатність отриманої інформації для добору 	<p>міфологічний, релігійний, науковий; мистецький і філософський світогляди; побутовий світогляд.</p> <p>Духовні потреби людини. Цінності. Цінності як основа цивілізації, еволюція системи цінностей цивілізацій. Духовні цінності. Соціальні цінності. Моральні цінності як життєві орієнтири.</p> <p>Релігія, віра, церква в житті суспільства і</p>	<p><u>видів навчальної діяльності:</u></p> <p>робота з текстами/медіатекстами, аналіз інформаційних джерел з теми, постановка запитань/пошук відповідей на запитання до заданої теми, творчі тематичні проєкти (спільні презентації, лепбуки, рольові симуляційні ігри, графічні тематичні проєкти), розв'язування ситуаційних навчальних задач, складання списку інформаційних ресурсів на задану тему,</p>

Очікувані результати навчання	Зміст навчально-пізнавальної діяльності	Види навчальної діяльності
<p>аргументів за допомогою вчителя [6 ГІО 4.2.1-1];</p> <ul style="list-style-type: none"> ● послідовно викладає інформацію, будує виступ з дотриманням структури [6 ГІО 4.2.2-2]; ● обґрунтовує унікальність та неповторність кожної людини [6 ГІО 5.1.1-1]; ● поводить з повагою до гідності інших осіб [6 ГІО 5.1.1-2]; ● розрізняє та ідентифікує локальні, регіональні, національно-культурні спільноти, співвідносить себе з ними [6 ГІО 5.1.1-3]; ● описує та характеризує в цілому себе та інших осіб за різними ознаками (інтереси, світогляд тощо) [6 ГІО 5.1.1-4]; ● описує соціокультурні практики різних спільнот, до яких належить, порівнює їх з іншими (вподобання у їжі, способи привітання та звертання до людей, формули ввічливості тощо) [6 ГІО 5.1.2-2]; ● пояснює, як людина впливає на різні спільноти і державу своєю діяльністю [6 ГІО 5.1.2-3]; ● пояснює, як держава забезпечує реалізацію культурних прав людини (зокрема дитини) [6 ГІО 5.2.1-2]; ● називає порядок дій у випадку порушення прав дитини [6 ГІО 5.2.2-1]; 	<p>людини. Види віровчень. Роль релігії, віри в історії та сьогоденні.</p> <p>Право на свободу віросповідання. Сутність свободи віросповідання. Дискримінація за релігійною ознакою в історії людства. Віротерпимість. Атеїзм. Релігійна різноманітність сучасної України. Поліконфесійність.</p> <p>Матеріальна й духовна культура</p>	<p>написання тез, есеїв, тематичних постів до соціальних мереж тощо, дискусійні клуби.</p>

Очікувані результати навчання	Зміст навчально-пізнавальної діяльності	Види навчальної діяльності
<ul style="list-style-type: none"> ● наводить приклади протидії порушенням прав людини [6 ГІО 5.2.2-5]; ● наводить приклади етнічного, релігійного, культурного та іншого розмаїття в Україні та світі в минулому і сьогоденні [6 ГІО 5.3.1-1]; ● пояснює причини та наслідки розмаїття в сучасній Україні, аналізує культурне розмаїття України та світу [6 ГІО 5.3.1-2]; ● зіставляє культури, їх цінності, традиції, спосіб життя [6 ГІО 5.3.1-3]; ● висловлює власне судження про культурне розмаїття та його цінність для суспільства, виявляє зацікавленість переконаннями інших людей [6 ГІО 5.3.1-4]; ● наводить історичні та сучасні приклади виявів дискримінації та її подолання [6 ГІО 5.3.2-2]; ● виявляє мову ворожнечі [6 ГІО 5.3.2-3]; ● пояснює вплив вчинків окремої людини на її найближче оточення, місцеву громаду, Україну та світ [6 ГІО 6.2.1-7]. <p>Ставлення:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● обґрунтовує користь обміну досвідом та взаємонавчання, пояснює значення освіти в житті людини [6 ГІО 5.1.2-1]; 	<p>людства. Співвідношення науки, мистецтва, філософії та релігії в духовній культурі людства.</p> <p>Національна культура. Культурна багатоманітність світу. Соціокультурні практики різних спільнот. Культурно-національні особливостей людей, які живуть в Україні.</p> <p>Самоідентифікація людини. Сенс життя. Ідеал в</p>	

Очікувані результати навчання	Зміст навчально-пізнавальної діяльності	Види навчальної діяльності
<ul style="list-style-type: none"> ● адаптує свою поведінку до нових ситуацій, зважаючи на набутий досвід [6 ГЮ 5.1.3-1]; ● гнучко та конструктивно взаємодіє з новими людьми, адаптується до нових місць та ситуацій [6 ГЮ 5.1.3-2]; ● обговорює важливість поваги прав людини всіма людьми [6 ГЮ 5.2.1-3]; ● обґрунтовує необхідність захищати права людини і громадянина та дотримуватися обов'язків громадянина [6 ГЮ 5.2.2-2]; ● визнає відповідальність за свою поведінку, якщо вона призводить до порушення гідності інших людей чи до неможливості реалізації їх прав [6 ГЮ 5.2.2-3]; ● обґрунтовує небезпеку замовчування порушення прав людини [6 ГЮ 5.2.2-4]; ● взаємодіє з людьми з відмінними ідеями та цінностями [6 ГЮ 5.3.1-5]; ● конструктивно реагує на випадки утисків, насилля та вияви нерівності або несправедливості, не замовчує їх [6 ГЮ 5.3.2-4]; ● переконує інших у перевагах поведінки, заснованої на повазі до прав людини і поваги до гідності людини [6 ГЮ 6.1.1-3]; ● описує та зважає на почуття, емоції та потреби, що мають інші 	<p>житті людини. Самопізнання. Самореалізація. Самооцінка. Планування майбутнього. Саморозвиток.</p>	

Очікувані результати навчання	Зміст навчально-пізнавальної діяльності	Види навчальної діяльності
<p>люди [6 ГІО 6.2.2-2]; [6 ГІО 6.2.2-4];</p> <ul style="list-style-type: none"> ● наводить приклади змін у житті суспільства, пов'язаних із різними чинниками; пояснює їх вплив на людину, конкретні соціальні групи та суспільство в цілому в минулому та сьогодні [6 ГІО 6.3.1-5]; ● пояснює, що вдалося та не вдалося досягти під час виконання роботи [6 ГІО 6.2.2-1]; ● дотримується принципів академічної доброчесності в навчанні та повсякденному житті [6 ГІО 6.1.3-2]. 		

«Громадянська освіта» (7 клас)
Розділ II. Соціальна та політична сфера
(автори: *О. Бурлака, О. Желіба*)

Очікувані результати навчання	Зміст навчально-пізнавальної діяльності	Види навчальної діяльності
Вступ		
Базові знання	Соціум і спільноти.	Навчально-

Очікувані результати навчання	Зміст навчально-пізнавальної діяльності	Види навчальної діяльності
<p><i>Потреби, соціум, спільнота</i></p> <p>Уміння</p> <ul style="list-style-type: none"> • Формулює і аргументовано висловлює, відстоює у дискусії власні погляди та переконання [9 ГІО 5.1.2-4]. • Аналізує політичне, суспільне і культурне життя в Україні та світі, виклики для демократії і прав людини [9 ГІО 6.3.1-1]. <p>Ставлення</p> <ul style="list-style-type: none"> • Дотримується законодавства та суспільних норм і правил, які не суперечать правам людини [9 ГІО 5.2.2-4]. 	<p>Людина як соціальна істота. Спільність потреб. Різноманітність спільнот. Роль спільнот у житті людини</p>	<p>пізнавальна, дослідницька, пошукова, творча, проєктна, моделювання, інтерактивна, дискусійна</p>
<p>Тема 1. Людина і суспільство</p>		
<p>Базові знання:</p> <p><i>Родина, етнос, релігійна спільнота, культурна група, звичай, традиція, соціальний стан, нація, патріотизм, толерантність, інклюзія, інформація, медіа, конфлікти, цінності, ідентичність, гідність.</i></p> <p>Уміння:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Визначає критерії змін у житті суспільства (з допомогою вчителя) [9 ГІО 1.2.3-2]. • Передбачає зміни в різних галузях суспільного життя, прогнозує пов'язані з ними ризики і переваги [9 ГІО 1.3.2-3]. • Пояснює критерії інклюзивності громадського простору [9 ГІО 	<p>Родина. Потреби членів родини. Види родини в історії та сьогоденні. Права і обов'язки членів сім'ї. Взаєморозуміння та партнерські відносини</p> <p>Етнічні, культурні, релігійні та групи. Етноси та їх походження.</p>	<p>Навчально-пізнавальна, дослідницька, пошукова, творча, проєктна, моделювання, інтерактивна, дискусійна</p>

Очікувані результати навчання	Зміст навчально-пізнавальної діяльності	Види навчальної діяльності
<p>2.3.2-1].</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Пропонує (з допомогою вчителя) способи розв'язання наявних суспільних проблем, які мають історичне підґрунтя, аналізує суспільний і власний досвід [9 ГЮ 4.1.3-2]. ● Пояснює вплив конкретного вчинку і події з погляду суспільних потреб та інтересів, важливості для власного досвіду [9 ГЮ 4.3.2-1]. ● Втілює результати пізнавальної діяльності в медіатекстах [9 ГЮ 4.3.2-4]. ● Визначає та пояснює, що для нього означає належність до соціокультурної спільноти [9 ГЮ 5.1.1-1]. ● Пояснює, як належність до різних спільнот та зовнішні чинники впливають на формування його поглядів та переконань [9 ГЮ 5.1.1-2]. ● Пояснює поняття “гідність” та ідентифікує в минулому та сучасності випадки захисту та порушення гідності людини [9 ГЮ 5.1.3-1]. ● Обґрунтовує необхідність поваги до власної гідності та гідності іншої особи [9 ГЮ 5.1.3-2]. ● Визначає свої сильні та слабкі сторони та формулює способи самовдосконалення [9 ГЮ 5.1.2-1]. 	<p>Особливості релігійних спільнот в історії і сьогоденні. Культурні спільноти. Звичаї, традиції, церемонії, етнічних, релігійних та інших спільнот в історії та сьогоденні.</p> <p>Стани та класи. Соціальна стратифікація. Становлення соціальних станів. Спільність інтересів людей однієї професії та статусу. Боротьба за права станів та соціальну рівність.</p> <p>Нації і патріотизм. Зародження націй. Ознаки нації. Політичні нації.</p>	

Очікувані результати навчання	Зміст навчально-пізнавальної діяльності	Види навчальної діяльності
<ul style="list-style-type: none"> ● Оцінює та контролює вплив емоцій на свою поведінку [9 ГІО 5.1.2-2]. ● Формулює і аргументовано висловлює, відстоює у дискусії власні погляди та переконання [9 ГІО 5.1.2-4]. ● Характеризує роль держави та демократії щодо забезпечення прав людини і створення умов для розвитку особистості [9 ГІО 5.1.4-1]. ● Характеризує взаємозв'язок та взаємну відповідальність громадян і держави в розвитку правової культури та збереженні територіальної цілісності держави [9 ГІО 6.1.3-1]. ● Докладно описує проблеми, з якими стикаються різні спільноти [9 ГІО 6.2.1-1]. ● Пропонує декілька варіантів розв'язання проблем відповідної спільноти та обирає найоптимальніший [9 ГІО 6.2.1-2]. ● Визначає способи власної участі в житті класу/ закладу освіти/ родини/ місцевої спільноти [9 ГІО 6.2.1-4]. ● Оцінює якість виконання роботи за допомогою рефлексії та конструктивного зворотного зв'язку [9 ГІО 6.2.2-1]. ● Розкриває сутність принципу недискримінації і виявляє його порушення у повсякденному житті і медіаповідомленнях [9 ГІО 5.3.1-3]. <p>Ставлення:</p>	<p>Патріотизм. Прояви патріотизму в історії та сьогоденні.</p> <p>Толерантність та інклюзія. Ідентичність і гідність людини. Право на інакшість. Правила й норми співжиття різних людей та спільнот. Роль держави та демократії у забезпеченні толерантності та інклюзії.</p> <p>Інформація і медіа. Інформація як основа прийняття рішень. Важливість свободи слова. Медіа в давнину і сьогоденні.</p>	

Очікувані результати навчання	Зміст навчально-пізнавальної діяльності	Види навчальної діяльності
<ul style="list-style-type: none"> ● Бере участь у громадських ініціативах щодо формування інклюзивного простору. [9 ГІО 2.3.2-2]. ● Демонструє розуміння гідності людини та способи її обстоювання у спільноті закладу освіти [9 ГІО 5.1.3]. ● Доводить необхідність захисту прав і гідності людини [9 ГІО 5.2.1]. ● Пропонує способи залучення (інклюзії) різних людей у спільноту різного порядку, враховує при цьому думку людей, які потребують такого залучення [9 ГІО 5.3.2-1]. ● Пропонує, як протистояти випадкам дискримінації та утисків [9 ГІО 5.3.2-3]. ● Обґрунтовує необхідність попри життєві обставини добросовісно та у правовий спосіб утверджувати свої права [9 ГІО 6.1.3-2]. ● Визначає важливість для себе громадянства України, пояснює свої права та обов'язки як громадянина [9 ГІО 5.1.4-3]. ● Дотримується законодавства та суспільних норм і правил, які не суперечать правам людини і принципу поваги до людської гідності [9 ГІО 5.2.2-4]. ● Виявляє інтереси різних спільнот/ груп і шукає шляхи їх (інтересів) узгодження для розв'язання проблем відповідних спільнот/ груп [9 ГІО 6.2.1-3]. 	<p>Взаємодія людей. Інтереси і цінності як рушії активності людини. Конфлікти та їх розв'язання в історії та сьогоденні.</p>	

Очікувані результати навчання	Зміст навчально-пізнавальної діяльності	Види навчальної діяльності
Тема 2. Людина і влада		
<p>Базові знання: <i>Влада, управління, демократія, самоврядування, політичний режим, громадянство, протестні рухи, революції, реформи, централізована держава, децентралізована держава, унітарна держава, федеративна держава, імперія, національна держава, метрополія, колонія,</i></p> <p>Уміння:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● За самостійно визначеними критеріями добирає інформацію для виконання завдання, аргументує свій вибір [9 ГІО 3.1.2-1]. ● Складає список використаних джерел, дотримуючись засад доброчесності [9 ГІО 3.1.2-2]. ● Чітко формулює та висловлює судження стосовно суспільних ідей з урахуванням власного досвіду, різних видів інформації [6 ГІО 4.2.3-1]. ● Обмірковує, що він може робити для утвердження культури демократії [9 ГІО 5.1.4-2]. ● Визначає важливість для себе громадянства України, пояснює свої права та обов'язки як громадянина [9 ГІО 5.1.4-3]. ● Формулює і аргументовано висловлює, відстоює у дискусії власні погляди та переконання [9 ГІО 5.1.2-4]. 	<p>Влада. Управління спільнотами. Влада і носії влади. Демократія, її переваги та ризики.</p> <p>Самоврядування. Види самоврядування в історії та сьогоденні. Принципи та структура самоврядування.</p> <p>Політична організація суспільства. Управління країною. Органи влади у країні. Політичні режими.</p> <p>Громадянство. Громадянин як «співвласник країни». Значення громадянства для</p>	<p>Навчально-пізнавальна, дослідницька, пошукова, творча, проєктна, моделювання, інтерактивна, дискусійна</p>

Очікувані результати навчання	Зміст навчально-пізнавальної діяльності	Види навчальної діяльності
<ul style="list-style-type: none"> ● Характеризує роль Конституції України, засади діяльності та компетенцію вищих органів влади в Україні. [9 ГІО 6.1.1-1]. ● Пояснює та ілюструє принцип верховенства права і розподіл гілок влади [9 ГІО 6.1.1-2]. ● Наводить приклади, як громадяни можуть впливати на політичні і суспільні процеси [9 ГІО 6.1.2-1]. ● Застосовує окремі механізми безпосередньої (прямої) демократії [9 ГІО 6.1.2-2]. ● Використовує принципи врядування, долучається до розроблення правил, які діють у закладі освіти, виявляє випадки їх порушення [9 ГІО 6.1.2-3]. ● Характеризує роль самоврядних територіальних спільнот, механізми їх формування та діяльності, докладно описує проблеми, з якими стикаються різні спільноти (група) [9 ГІО 6.2.1-1]. ● Визначає способи власної участі в житті класу/ закладу освіти/ родини/ місцевої спільноти [9 ГІО 6.2.1-4]. ● Оцінює якість виконання роботи за допомогою рефлексії та конструктивного зворотного зв'язку [9 ГІО 6.2.2-1]. <p>Ставлення:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● використовує принципи врядування, долучається до розроблення 	<p>особи і держави. Активне та відповідальне громадянство та його роль у суспільстві.</p> <p>Реформи, протестні рухи та революції. Методи впливу громадян на владу. Реформи. Протестні рухи та революції.</p> <p>Види держав. Централізовані та децентралізовані держави. Унітарні та федеративні держави. Імперії та національні держави. Метрополії та колонії.</p> <p>Міжнародні відносини. Поняття та види</p>	

Очікувані результати навчання	Зміст навчально-пізнавальної діяльності	Види навчальної діяльності
<p>правил, які діють у закладі освіти і громаді, виявляє випадки їх порушення [9 ГІО 6.1.2-3].</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Дотримується принципів академічної доброчесності в навчанні, науковій та іншій творчій діяльності [9 ГІО 6.1.3-3]. ● Діє доброчесно з урахуванням своїх емоцій та почуттів інших осіб [9 ГІО 6.2.2-2]. ● Спільно з однолітками усвідомлено бере участь у громадських заходах або організовує їх. [9 ГІО 6.2.1-7]. ● Бере участь у проектах, спрямованих на утвердження цінності незалежності і територіальної цілісності України [9 ГІО 6.2.1-8]. 	<p>міжнародних відносин. Основні принципи міжнародного права. Міжнародні організації в історії та сьогоденні.</p>	